

К. П. Хоменко

*кандидат педагогічних наук,
КУ Сумська гімназія №1 м. Суми, м. Суми
ORCID (за наявності),
khomeenko1975@ukr.net*

О. В. Хоменко

*доктор фізико-математичних наук, професор
Сумський державний університет, м. Суми
ORCID 0000-0001-8755-9592,
o.khomeenko@mss.sumdu.edu.ua*

ПОРІВНЯННЯ СПЕЦИФІКИ ПІДГОТОВКИ ДО ЗНО ТА НМТ

Кожен, хто планує своє майбутнє пов'язати з медициною, психологією, фармацевтикою тощо, стикається з необхідністю складати ЗНО/НМТ з біології. До повномасштабного вторгнення російської федерації ЗНО з біології складало більше 25% всіх зареєстрованих на іспити.

Готуючись до ЗНО учні самостійно обирають формат підготовки – самостійно, з репетитором, курси у закладах вищої освіти або факультативні курси з необхідних предметів у закладах середньої освіти. Але в будь-якому разі мають розуміти про наполегливість, систематичність, налаштованість на продуктивність й високий результат. Підготовка до ЗНО/НМТ завжди пов'язана з високим рівнем стресу в учнів. У режимі стресу інформація засвоюється гірше, а тому заспокойтеся та подбайте про початок підготовки заздалегідь. Чим більше часу на повторення матеріалу, підготовку до ЗНО/НМТ тим краще.

У КУ Сумська гімназія №1 м. Суми тісні зв'язки з закладами вищої освіти м. Суми. Наші старшокласники відвідують курси, які вони пропонують, приймають участь у пробних ЗНО на базі цих закладів, представники приймальних комісій проводять зустрічі з педагогічним колективом, учнями та їх батьками роз'яснюючи особливості проведення ЗНО/НМТ та вступної компанії.

Чи є різниця у підготовці до ЗНО або до НМТ? Протягом багатьох років у 10-11-х класах нашого закладу проводяться додаткові факультативні курси та індивідуальні заняття з профільних предметів для того, щоб забезпечити кращу підготовку учнів до ЗНО, а зараз НМТ. Ця підготовка здійснюється за чинними програмами ЗНО, у тому числі і з біології за програмою зовнішнього незалежного оцінювання, яка затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 1426 від 20 грудня 2018 року [1].

Популярною є думка, що НМТ здати легше. Але давайте розберемося. ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання, яке проводилося з окремих предметів у різні дні. Учні і тоді перебували у стресовому стані, але налаштувалися на окремий предмет в окремий день. З року в рік механізм проведення удосконалювався. Традиційне ЗНО давало можливість учню максимально проявити себе, показати свій рівень підготовки.

НМТ – національний мультипредметний тест, або як ще його називають «воєнний» ЗНО, якій проводиться з визначеної кількості предметів в один день. І звичайно, він не може у повній мірі замінити тестування ЗНО.

У 2022 році НМТ проводився з двох предметів – українська мова та математика. У 2023 році – вже з трьох – два обов'язкових предмети: українська мова, математика та предмет на вибір учня. Зміни є і у НМТ 2024 року – три обов'язкових предмети: українська мова, математика, історія України та предмет на вибір учня, який у цьому році розширився за рахунок географії та української літератури. НМТ 2024 року буде тривати чотири години: дві години українська мова та математика і після двадцяти хвилинної перерви ще дві години – історія України та предмет, який вибрав учень [2].

Звичайно НМТ має певні переваги у порівнянні з ЗНО: проводиться в один день, наблизений до ЗНО, менші пункти тестування, не треба друкувати велику кількість зошитів, можливість оперативно реагувати на загрози. Але треба враховувати і психологічний стан учасників освітнього процесу, коли треба здати іспит з чотирьох предметів в один день. А це явно не було враховано при затвердженні процедури проходження НМТ 2024 року. Вже третій рік учні будуть складати іспити у режимі воєнного стану у державі. Але організатори НМТ 2024 року працівники *Українського центру оцінювання якості освіти не проводять обговорення по зміні програм зовнішнього незалежного оцінювання з урахуванням ситуації сьогодення*. Тому готуючи дітей до цього тесту ми, звичайно, у першу чергу приділяємо увагу темам, які прописані у чинній програмі ЗНО з біології, а також акцентуємо увагу на психологічному стані кожної дитини. Використовуємо нескладні поради які допоможуть зробити процес навчання більш ефективним:

1. Повторювати вивчене в той же день. За даними психологічних досліджень 75% нової інформації запам'ятовується, якщо її повторити в той же день.
2. Задіювати різні типи пам'яті (зорову, слухову, письмову). Біологія — наука, яка потребує візуалізації. У якості візуальних джерел можуть слугувати концепти, інтерактивні ігри, мобільні додатки, які дозволяють завантажувати зображення. Можна активно використовувати відео- та аудіолекції.
3. Має бути чіткий графік підготовки. Мозок привчається працювати систематично.
4. Концентрація на важливому. Масте потурбуватися, щоб вас ніхто не відволікав під час підготовки. Визначте теми, яким, на ваш погляд, треба приділити більше уваги під час підготовки до іспитів [3].

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що НМТ не заміняє ЗНО, але, на даний час, він є «рятівною паличкою», яка дозволяє закладам вищої освіти провести відбір серед вступників на максимально безкорупційній основі.

Література

1. Програма зовнішнього незалежного оцінювання затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 1426 від 20 грудня 2018 року – Режим доступу: https://osvita.ua/doc/files/news/9/943/PROGRAMA_2020_BIO-2-26.pdf
2. <https://life.pravda.com.ua/society/2023/09/28/256776/>
3. <https://skileo.com.ua/yak-pidhotuvatysia-do-zno-z-biologii/>

Анотація. Хоменко К.П., Хоменко О.В. Порівняння специфіки підготовки до ЗНО та НМТ. *Протягом багатьох років у 10-11-х класах нашого закладу проводяться додаткові факультативні курси та індивідуальні заняття з профільних предметів для того, щоб забезпечити кращу підготовку учнів до ЗНО, а зараз НМТ. Ця підготовка здійснюється за чинними програмами ЗНО. НМТ має певні переваги у порівнянні з ЗНО: проводиться в один день, наближений до ЗНО, менші пункти тестування, не треба друкувати велику кількість зошитів, можливість оперативно реагувати на загрози. НМТ не заміняє ЗНО, але, на даний час, він є «рятівною паличкою».*

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання, національний мультипредметний тест, програма підготовки до ЗНО.

Abstract. Khomenko K.P., Khomenko O.V. Comparison of the specifics of preparation for the external independent assessment and national multi-subject test. *For many years, for the 10th-11th grades of our institution additional elective courses and individual classes have been conducting in specialized subjects in order to ensure better preparation of students for the external independent assessment (EIA), and now the national multi-subject test (NMT). This training is carried out according to the current programs of EIA. NMT has certain advantages in comparison with EIA: it is held on one day, close to EIA, smaller testing points, no need to print a large number of notebooks, the ability to quickly respond to threats. NMT does not replace EIA, but currently it is a “saving stick”.*

Key words: external independent assessment, national multi-subject test, program of preparation for external independent assessment.

М. В. Каленик

кандидат педагогічних наук, доцент, д
екан фізико-математичного факультету,
ORCID 0000-0001-7416-4233

Є. О. Цирулик

магістрантка, спеціальність «014 Середня освіта (Фізика)»
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка, м. Суми, Україна
mvkalenik@gmail.com
tsurylukl@gmail.com

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Програмні засоби, що застосовуються в сучасних інформаційних технологіях, мають, як правило, широкі функціональні можливості, мають розвинений користувальницький інтерфейс і можуть використовуватися самостійно у вигляді комп'ютерних інформаційних технологій.

Інформаційні технології можуть розв'язати проблеми навчання професійного спілкування та інтенсифікувати навчальний процес завдяки підвищенню темпу, індивідуалізації навчання, моделюванню ситуацій, збільшенню активного часу кожного, хто навчається, і посиленню наочності, завдяки перевагам інформаційних технологій.

Розробляючи принципи організації навчання за допомогою інформаційних технологій, необхідно брати до уваги, з одного боку, дидактичні властивості та функції навчання самих засобів інформаційних технологій, як основи навчання, з іншого боку, концептуальні напрямки дидактичної організації такого навчання, як елемента загальної системи освіти на сучасному рівні.

Комп'ютерне навчання несе в собі величезний мотиваційний потенціал. За умови правильно складеної програми комп'ютер може допомогти вчителю індивідуалізувати та диференціювати навчальний процес. Комп'ютер гарантує конфіденційність. У тому разі, якщо не ведеться запис результатів для вчителя, тільки сам учень знає, яких помилок він припустився, і не боїться, що викладач дізнається його результати. Таким чином, самооцінка учня, що навчається, не знижується, а на уроці створюється психологічно комфортна атмосфера. Комп'ютер забезпечує більший ступінь інтерактивності навчання, ніж робота в класі або в спеціалізованому